

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§19-21

Ὡστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ὧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθα ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι. Ἦδη δὲ τινων ἡσθόμην, ὧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἡναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρηὴ λέγειν) **τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι**, ὥστε ὁρῶν **ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως;** Ἔτι δὲ **τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε;** Οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν **κριταί** εἰσιν, ἀλλ' **ὑμεῖς**.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Πῶς αιτιολογεῖ ο Μαντίθεος τὴν υπέρμετρη πολιτικὴ φιλοδοξία του, ἡ ὁποία θα μπορούσε να προκαλέσει τὴ δυσaráσκεia των βουλευτῶν; **Μονάδες 10**

A2. Πῶς διαγράφεται τὸ ἥθος του Μαντίθεου με βάση τὸ κείμενο;

A3. Οἱ 10 τελευταῖες ρηματικές ἐννοιες ἔχουν ὡς υποκείμενο τοὺς δικαστές καὶ τοὺς κοινούς πολίτες. Ποῖος ὁ σκοπὸς του Μαντίθεου αναφερόμενος σε αὐτούς; Ποῖα συναισθήματα (πάθη) θέλει νὰ τοὺς προκαλέσει;

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, Ῥητορικὴ 1419b

Ὅπως φανερώνει καὶ ὁ τίτλος, στα τρία βιβλία του ἔργου αὐτοῦ ὁ Ἀριστοτέλης περιγράφει τὴ ρητορικὴ τέχνη, τὰ εἶδη καὶ τὰ μέσα της. Εἰς ἀναφέρεται στὸν ἐπίλογο των ρητορικῶν λόγων.

Ὁ ἐπίλογος ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα στοιχεῖα: πρῶτο στοιχεῖο νὰ διαθέσει τὸν ἀκροατὴ εὐνοϊκὰ πρὸς τὸν ομιλοῦντα καὶ ἐχθρικὰ πρὸς τὸν ἀντίπαλο· δεῦτερο στοιχεῖο νὰ αὐξήσῃ ἢ νὰ μειώσῃ τὴ σημασία των πραγμάτων· τρίτο στοιχεῖο νὰ διεγείρῃ στὴν ψυχὴ του ἀκροατὴ τὰ ἐπιθυμητὰ πάθη· τέταρτο στοιχεῖο νὰ υπενθυμίσει. Τὸ φυσικὸ, πράγματι, γιὰ τὸν ρήτορα εἶναι, ἀφοῦ ἀποδείξει ὅτι ὁ ἴδιος λέει τὴν ἀλήθεια καὶ ὅτι ὁ ἀντίπαλος ψεύδεται, νὰ προχωρήσῃ ὕστερα στὸν ἐπαινο, στὸν ψόγο, στὸ «τελευταῖο χέρι». Ὁ στόχος του νὰ εἶναι νὰ κάνει φανερό τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο: ἢ ὅτι ὁ ρήτορας εἶναι ἓνας καλὸς ἄνθρωπος ἐν σχέσει με τὸ συγκεκριμένο ἀκροατήριον ἢ ὅτι γενικὰ εἶναι ἓνας καλὸς ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ὁ ἀντίπαλος εἶναι ἓνας κακὸς ἄνθρωπος ἐν σχέσει με τὸ συγκεκριμένο ἀκροατήριον ἢ ὅτι γενικὰ εἶναι ἓνας κακὸς ἄνθρωπος.

Μτφρ. Δ. Λυπουρλής

Μπορείτε να εντοπίσετε στον επίλογο του λόγου *Υπέρ Μαντιθέου* στοιχεία που αναφέρει ο Αριστοτέλης στη *Ρητορική* του για τη λειτουργία του επιλόγου;

B4. Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β.

A	B
1. άμπεχόμενοι	α. αμπέλι β. ανοχή
2. είργασμένοι	α. εργοστάσιο β. εργένης
3. ήσθόμην	α. ασθένεια β. αναισθησία
4. πέπαυνται	α. πράγμα β. παύλα
5. έπαρθείη	α. έπαρση β. επάρκεια

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, *Μένων* 71e-72a

(έκδ. του Burnet, J. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1903, ανατ. 1968)

Ο *Μένων* είναι πλατωνικός διάλογος στον οποίο ο Σωκράτης και ο νεαρός αριστοκράτης Μένων αναζητούν τον ορισμό της αρετής και αναλύουν το ερώτημα αν αυτή είναι διδακτή.

{ΜΕΝ.} Ἄλλ' οὐ χαλεπόν, ὦ Σώκρατες, εἶπεῖν. Πρῶτον μὲν, εἰ βούλει ἀνδρὸς ἀρετὴν, ῥάδιον, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἀνδρὸς ἀρετὴ, ἵκανὸν εἶναι τὰ τῆς πόλεως πράττειν, καὶ πράττοντα τοὺς μὲν φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς κακῶς, καὶ αὐτὸν εὐλαβεῖσθαι μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν. Εἰ δὲ βούλει γυναικὸς ἀρετὴν, οὐ χαλεπὸν διελθεῖν, ὅτι δεῖ αὐτὴν τὴν οἰκίαν εὖ οἰκεῖν, σῶζουσάν τε τὰ ἔνδον καὶ κατήκοον οὔσαν τοῦ ἀνδρός. Καὶ ἄλλη ἐστὶν παιδὸς ἀρετὴ, καὶ θηλείας καὶ ἄρρενος, καὶ πρεσβυτέρου ἀνδρός, εἰ μὲν βούλει, ἐλευθέρου, εἰ δὲ βούλει, δούλου. Καὶ ἄλλαι πάμπολλαι ἀρεταί εἰσιν, ὥστε οὐκ ἀπορία εἶπεῖν ἀρετῆς περὶ **ὅ,τι ἐστίν**· καθ' ἐκάστην γὰρ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἡλικιῶν πρὸς ἕκαστον ἔργον ἐκάστῳ ἡμῶν ἡ ἀρετὴ ἐστίν, ὡσαύτως δὲ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία.

{ΣΩ.} Πολλῇ γέ τιτι εὐτυχία ἔοικα κεχρηῆσθαι, ὦ Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνηύρηκα ἀρετῶν παρὰ σοὶ κείμενον.

εὐλαβεῖσθαι: εὐλαβέομαι: προσέχω

διελθεῖν: διέρχομαι: διηγούμαι με λεπτομέρειες

κατήκοος: υπάκουος, πειθήνιος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Εἰ δὲ βούλει ... ὦ Σώκρατες, καὶ ἡ κακία*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

ἀνδρός: είναι ΣΤΟ

.....

τοὺς φίλους: είναι ΣΤΟ

.....

μηδέν: είναι ΣΤΟ

.....

οἰκεῖν: είναι ΣΤΟ

.....

πρεσβυτέρου: είναι ΣΤΟ

.....

τῶν πράξεων: είναι ΣΤΟ

.....

(μονάδες 6)

β. «*ὅ,τι ἐστίν*»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και τη συντακτική της λειτουργία. (μονάδες 4)

Μονάδες 10